

Skolen ved Sundet – Gammelt museum eller moderne københavnsk folkeskole?

Baggrund og opfordring til handlinger

Skolen ved Sundet (SvS) på Amager har 828 børn tilknyttet i to arkitektonisk fredede bygninger tegnet af arkitekten [Kaj Gottlob](#). Bygningerne er fra 1937 og lever på ingen måde op til de krav, man med rimelighed kan stille til en tidsvarende skole for nutidens skolebørn i en moderne, københavnsk helhedsskole. Skolen er meget søgt og klassekvotienten høj. For at afhjælpe presset på skolen, blev skoledistriktet for et par år siden reduceret, men presset for at komme ind på skolen udefra er højt.

Klasselokalerne på 48 m² har et lærerplateau på over 7 m², hvilket besværliggør mulighederne for differentieret bordplacering for op til de 29 elever, der går i en klasse. Klasserne har i gennemsnit 27,1 elever. Bortset fra aulaen, pædagogisk center og gangarealer er der stort set ingen gruppe- eller arbejdsrum til elever på skolen. To nyindrettede biblioteker til hhv. mellemtrin og udskoling er netop blevet konverteret til arbejdspladser for lærerne. Det store pres på lokalerne betyder også, at inklusion af børnene fra FLS vanskeliggøres, fordi der ikke er fysisk rum i klasselokalerne til fx kørestole.

Pga. fredningen vil Kulturstyrelsen ikke give tilladelse til selv mindre bygningsændringer, og en årelang kamp imellem Kulturstyrelsen og Københavns Kommune synes at have blokeret for både vedligeholdelse og udvikling af skolens fysiske rammer.

- 1) Vi opfordrer til, at KEJd snarest gennemgår bygningerne og kommer med oplæg til, hvordan man inden for rammerne af almindeligt vedligehold kan genoprette skolens bygningsniveau til almindelig københavnsk standard, også ift. akustikken, da støjstressen er stærkt forhøjet.
- 2) Desuden opfordrer vi til, at KEJd udarbejder en manual for de bærende fredningsværdier, samt at KEJd i samarbejde med skolebestyrelsen og et eksternt arkitektfirma får udarbejdet et oplæg til en ambitiøs fremtidig udvikling af de fysiske rammer for Skolen ved Sundet/Friluftskolen, som Kulturstyrelsen kan få til godkendelse. Det endelige forslag bør tage udgangspunkt i et helhedsperspektiv for området og kunne evt. inkludere pladsudnyttelse ifm. det nærliggende fritidshjem og/eller byggeri på P-plads samt muligheder for ekstern finansiering.

De fysiske begrænsninger har bl.a. været brugt som begrundelse for, at der ikke kan etableres en madordning på skolen – selv om det er prioriteret københavnsk politik, at byens børn skal have daglig adgang til sund mad, bl.a. fordi sunde børn lærer bedst.

- 3) Vi opfordrer til, at BUU sikrer, at børnene på Skolen ved Sundet og Friluftskolen snarest får adgang til sund skolemad på lige fod med Københavns øvrige folkeskolebørn.

Den tilknyttede Friluftsskole, som pt. huser 34 svært motorisk handicappede københavnske børn fra hele byen, bør få mulighed for at nyde de samme privilegier som skolens øvrige børn og gerne på vilkår, der er særligt egnede til denne målgruppe, trods skolens fysiske rammer. Friluftsskolens legeplads er under al kritik – den er komplet uninspirerende og delvis farlig for børn i rullestol, gangstativer eller særlige cykler.

- 4) Vi opfordrer til, at legepladsen på FLS snarest muligt renoveres, så faldulykker undgås, og de svært motorisk handicappede børn får en bedre legeplads,
- 5) Desuden opfordrer vi til, at forvaltningen kigger på FLS og eleverne her ud fra et helhedsperspektiv, som kan sikre, at eleverne, med deres særlige behov, får de bedst mulige skolebetingelser.

Visionerne

Først og fremmest forestiller vi os, at skolens mange børn får lov til at tilbringe deres lange skoledage med læring og leg i en bare rimeligt vedligeholdt, moderne skole, der udnytter de muligheder for gode fysiske rammer, som er til stede på og ved skolen. Hvor de fysiske krav, som med rimelighed kan stilles til børnearbejdspladser på en helhedsskole, der kræver differentiering, bevægelse og høj faglighed, er til stede. Vi forestiller os, at vores børn kan få tilbud om sund skolemad ligesom børnene på byens øvrige folkeskoler. Og vi forestiller os en åben skole, som spiller sammen med omgivelserne, og som kan være et naturligt mødepunkt i lokalområdet.

Derudover forestiller vi os, at skolen, som det arkitektoniske koryfæ den er, kunne opgraderes til en moderne profilskole – f.eks. en madskole, en havskole - eller en klimaskole, der producerer mere energi, end den bruger. Denne udvikling kunne fx understøttes ved at søge eksterne midler til en udviklingsprojekt af skolen sammen med lokalsamfundet og et stykke vigtig dansk kulturarv. Det vil vi som bestyrelse meget gerne samarbejde om. Se yderligere udviklingsforslag i vores hørings svar til Fremtidens Fritidstilbud.

De bedste hilsener og håb om at godt fremtidigt samarbejde,

Margrethe Holm Andersen, bestyrelsesformand og Le Lyby, næstformand, på vegne af skolebestyrelsen.

Skolen flotte højloftede aula er samlingspunktet for hele skolen – og 'grupperum' for helhedsskolen. Smukt ser det ud, men arbejdspladserne mangler, og akustikken er helt elendig.

Legepladsen på Friluftskolen er nedslidt og uinspirerende. Asfalten er i så ringe stand, at de handicappede børn falder i deres kørestole, og børnene stimuleres ikke motorisk med de tilstedeværende tilbud.

Overetagen på Friluftskolen er et fantastisk, lyst lokale med mange kvadratmeter – som står tomt. Der er problemer med isolering og asbest. Etagen var i spil, da skolen søgte om at blive madskole, men projektet blev sendt til hjørne pga. økonomi og fredningsbestemmelser.

Badefaciliteterne er fra skolens bygning i 1937. Der er fire brusere med et gammelt vandsystem, som knap håndterer blanding af varmt og koldt vand. Klinkerne er de originale – de er svære at rengøre, og har da også været optaget, rensat og nedsat igen pga. urinlugt – man måtte ikke lægge nye, mere rengøringsvenlige klinker pga. fredningen. Buret til venstre fungerer som et aflåst rengøringsrum.

Bilag

- Maildialog mellem Skolebestyrelsen og Kulturstyrelsen (2014)
- Svarbrev fra BUF direktør og skolelederen (2007)

DIALOG MED KULTURSTYRELSEN OM SKOLEN VED SUNDET

Fra: Jesper Dahl <jed@kulturstyrelsen.dk>

Dato: 24. nov. 2014 13.32.33 CET

Til: Mette Lyngge Hansen <mette.lyngge.hansen@gmail.com>

Emne: SV: Skolen ved Sundet

Kære Mette

Tak for din mail. Som udgangspunkt vil vi naturligvis gerne mødes med jer, hvis I har planer om restaureringer og ombygninger af skolen. Og jeg forstår selvfølgelig, at skolereformen giver ekstra anledning til det. Jeg vil dog sige at det primært giver mening, hvis I har konkrete forslag, I vil drøfte med os. Hvis I til gengæld mere har brug for at vide, hvad de bærende fredningsværdier er inden I går i gang med et tænke i forslag, så vil jeg foreslå et møde med ejerne, altså Københavns Ejendomme. De udarbejder nemlig selv fredningsbeskrivelser for deres ejendomme, og de kender selvfølgelig de økonomiske forhold.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at rydde nogle misforståelser af vejen:

Kulturstyrelsen er ikke en forhindring for at vedligeholde skolen. Almindelig vedligehold kan udføres uden ansøgning til styrelsen, men hvis man i en årrække forsømmer vedligehold, bliver det jo på et tidspunkt til en restaureringsopgave. Og så bliver man nødt til at søge tilladelse. Det virker lidt for bekvemt, når Else Sommer i sit brev til skolen skubber Kulturstyrelsen foran sig i sin begrundelse for manglende vedligehold. For i samme brev vedgår hun jo, at kommunen i mange år har haft et stort efterslæb på vedligehold pga. manglende bevilling.

Din mail - og ikke mindst det vedhæftede brev - tyder altså på, at det primært er manglende almindelig vedligehold, der er årsag til mange af problemerne, ikke fredningen. I er nu kommet derud, hvor det er blevet til en egentlig restaureringsopgave, og så er I nødt til at søge os om tilladelse pga. fredningen, men selvfølgelig kan der findes gode løsninger. (Og terrazzogulve og fliser er jo ikke i sig selv uhygiejniske. Det handler måske netop om manglende vedligehold).

Så er der selvfølgelig den udfordring, at skolen ikke længere lever op til de behov, nutidens undervisningsformer stiller. Her begynder det at blive mere vanskeligt i forhold til fredningen, men ikke umuligt. Et godt eksempel på dette er Munkegårdsskolen i Gentofte, der blev bygget om for at tilfredsstille undervisningsbehovene i Gentoftes SKUB-model. En sådan ombygning stiller meget store krav til kvaliteten af både analyse og forslag, og I kan ikke regne med at vi kan fortælle jer på forhånd, hvordan det skal løses. Det er løsninger, der skal findes i samarbejde med en begavet rådgiver.

Else Sommer har ikke ret i, at vores afgørelser afhænger af, hvilken sagsbehandler, der behandler sagen. Alle væsentlige sager bliver vendt i plenum, og hvis de er af principiel karakter også i Det Særlige Bygningssyn. Som jeg hører jeres behov, vil en byggesag på de to skoler blive forelagt bygningssynet.

Else Sommer har til gengæld ret i, at der siden 2007 er sket en udvikling ift. styrelsens muligheder for at sætte en ramme for byggearbejderne på forhånd. Det er fordi vi er i gang med at lave fredningsbeskrivelser for alle fredede bygninger, og dermed få beskrevet de bærende fredningsværdier. Det betyder ikke, at man automatisk kan ændres på alt, der ikke er beskrevet som bærende fredningsværdier. Men det giver et fælles grundlag for os og ejerne for at afstemme forventningerne.

Som Else Sommer opfordrer til, har vi etableret et godt samarbejde med Københavns Ejendomme. Som resultat af dette samarbejde har Kulturstyrelsen aftalt med KEjd, at de selv laver fredningsbeskrivelser for deres fredede ejendomme, hvorefter de bliver godkendt her i styrelsen. Hvis I derfor har brug for at få en beskrivelse af skolens bærende fredningsværdier, vil jeg som sagt foreslå at I tager fat i dem. De vil så samtidig kunne hjælpe jer med de økonomiske rammer. Når I så har konkrete forslag, I vil drøfte, vil vi meget gerne mødes med jer.

Med venlig hilsen
Jesper Dahl
Kontorchef, Arkitekt MAA

Bygningsbevaring og Plan
Kulturstyrelsen / Danish Agency for Culture
H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
T. [+45 3373 3373](tel:+4533733373) / D. [+45 3374 5279](tel:+4533745279)
jed@kulturstyrelsen.dk
www.kulturstyrelsen.dk

-----Oprindelig meddelelse-----

Fra: Mette Lyng Hansen [<mailto:mette.lyng.hansen@gmail.com>]
Sendt: 17. november 2014 16:57
Til: Jesper Dahl
Emne: Skolen ved Sundet

Kære Jesper Dahl

Jeg skriver til dig som repræsentant for skolebestyrelsen på den fredede Skolen ved Sundet og Friluftsskolen - skolerne er bygget i 1938 tegnet af Kaj Gottlob, arkitekten bag flere markante københavnertybygninger som bl.a. Langebro, og skolerne er som aulaskoler et eksempel på banebrydende skolebyggeri i 30'erne.

Friluftsskolen, som er en specialklasserække, og Skolen ved Sundet med 826 lokale børn er arkitektonisk interessante bygninger, men de lever ikke op til de krav, som kræves til nutidens skolebørn. I forhold til skolereformen er skolernes nuværende rammer uacceptable og hindrer, at helhedsskolen kan foldes ordentligt ud, bl.a. som en konsekvens af det fredningsforhold, der har gjort betingelserne for omlægning af rumfordeling og gennemgribende moderniseringer svære.

Skolerne kan som de eneste i Københavns Kommune ikke etablere sundhedslovlige rammer for skolebespisningen EAT og skolerne har et akut behov for en række forbedringer for at imødekomme nye krav om holddannelser, lærerarbejdspladser, it, bevægelse, tværfaglig undervisning i faglokaler. Hygiejneforhold er under al kritik, bl.a. fordi terrazzogulv og fliser er bevaringsværdige, ringe akustik og indeklimaforhold giver en række problemer i forhold til behovet for mere bevægelse, samarbejde og fleksibilitet i skoledagen.

Børne- og unge borgmester Pia Allerslev og overborgmester Frank Jensen har begge besøgt skolerne i løbet af efteråret 2014. Det politiske fokus fra flere partier er stigende og vi har lovning på, at skolernes moderniseringsbehov er en kommende del af økonomiforhandlingerne.

Vores ønske er en intelligent og bevarende modernisering af gamle 'museer' til fremtidige højklaseskoler som et eksempel på, hvordan man med kreativitet kan omdanne historisk arkitektur til moderne mønsterskoler - på sigt vil vi gerne være et eksempel til fremhævelse - og gerne i forlængelse af Kulturminister Marianne Jelveds arkitekturpolitik.

Vi arbejder på et samarbejde bestående af Københavns kommunes relevante forvaltninger, Københavns

Ejendommens specialenhed for skolerenoveringer og Kulturstyrelsen. Med henblik på samarbejdsmodellen og en gennemgribende modernisering ønsker vi også, at Kulturstyrelsen vurderer mulighederne og eventuelle omkostninger.

I skolebestyrelsen vil vi gerne invitere Kulturstyrelsen på besøg til en rundvisning og en snak om muligheder og de idéer, vi som brugere ser for os. Det kunne eventuelt være et morgenmøde mellem d. 15.-19. december eller først på det nye år.

Du er velkommen til at kontakte mig, hvis der er behov for det.

Jeg vedhæfter et forudgående brev tilbage fra 2007 om behovet for en snarlig vurdering af skolernes tilstand.

Venlig hilsen

Mette Lyng Hansen
Medlems af Skolebestyrelsen på Skolen ved Sundet

KØBENHAVNS KOMMUNE
Børne- og Ungdomsforvaltningen
Administrerende Direktør

Skolebestyrelsen på Skolen ved Sundet
v/Niels Hannibal
Skolen ved Sundet
Samosvej 50
2300 København S

28-08-2007

Sagsnr.
2006-4080

Dokumentnr.
2007-7196

Vedligeholdelse af fredet skole

Kære Niels Hannibal

Jeg er frygtelig ked af, at I ikke tidligere har fået svar på jeres henvendelse af 29. november 2006, som desværre skyldes en beklagelig fejl her i administrationen.

Jeg er ikke uenig i, at det både funktionelt og økonomisk kan være en belastning at være ejer eller bruger af en fredet skolebygning, hvilket jo blandt andet indebærer, at Kulturarvsstyrelsen skal høres, stiller krav til og skal godkende alle former for bygningsmæssige arbejder og ændringer.

I den forbindelse har jeg forstået på mine medarbejdere, at disse krav i sig selv nok kan gøre arbejdet vanskeligt, men at det samtidig er yderligere et problem, at styrelsens krav ikke er specielt tydelige, kan variere fra sag til sag og ofte er afhængige af hvilke medarbejdere, man møder fra styrelsen.

Vi har som forvaltning ingen mulighed for at gribe ind i Kulturarvsstyrelsens myndighedsudøvelse, samtidig med at det overordnet set er Københavns Ejendomme, der som Kommunens bygningssejer har ansvaret for at sikre, at styrelsens krav opfyldes. Vi kan derfor ikke hjælpe med at ændre på kravene fra Kulturarvsstyrelsen – men vi kan presse på for at sikre, at retningslinierne for hvad man må og ikke må generelt bliver mere tydelige og evt. mere rimelige.

Vi vil på den baggrund rette henvendelse til Københavns Ejendomme med anmodning om, at KEjd går i dialog med Kulturarvsstyrelsen med henblik på at få udarbejdet bedre retningslinier på området – gerne i samarbejde med skolen.

Ansvar for vedligeholdelsen af vores skolebygninger er i dag delt mellem Københavns Ejendomme (primært den udvendige del samt installationer) og den enkelte skole (primært indvendigt). Den selvforvaltede del, der tildeles til den enkelte skole af Børne- og Ungdomsforvaltningen, fordeles efter fælles principper baseret på behovet.

I dit brev argumenterer du for flere midler til vedligeholdelse til Skolen ved Sundet fordi den er fredet. Problemet er imidlertid ikke, om

Rådhuset
1599 København V

Telefon
3366 2001

Telefax
3366 7038

E-mail
es@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009386182

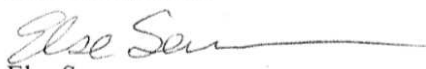
skolen ved en fordelingsnøgle, der tager særlig hensyn til de fredede skoler, vil få tildelt flere midler. Det grundlæggende og helt store problem er, at der til vedligeholdelse kun er godt halvdelen af det beløb pr. skole, der skal til for at kunne dække det løbende vedligeholdelsesbehov. Der er ikke flere midler at dele ud af, og situationen kan derfor kun ændres ved en forøgelse af det samlede budget til vedligeholdelse.

Tilsvarende gælder for den del af vedligeholdelsen som KEjd har ansvaret for.

Netop i erkendelse af den problemstilling og i erkendelse af de særlige forhold der gør sig gældende for Skolen ved Sundet, er der da også på skolen igennem de seneste år jfr. også den aktuelle renovering af toiletter, anvendt betydelige ekstramidler – mere end 20 mio. kr. – til primært udvendig men også indvendig renovering. Hertil kommer de knap 40 mio. kr., der er anvendt i forbindelse med skolens udbygning.

Uanset at både vi og KEjd gerne vil have betydelig flere midler til vedligeholdelse, er det på baggrund af ovenstående min opfattelse, at der i praksis har været opmærksomhed på de særlige forhold på skolen. Det er vores vurdering, at KEjd også fremover vil være opmærksom herpå, ligesom vi, som tidligere nævnt, gerne presser på for at få klarere og så vidt muligt mere hensigtsmæssige retningslinier fra Kulturvstyrelsen fsv. angår den fremtidige vedligeholdelse.

Med venlig hilsen

Else Sommer